

betri

Betri Banki P/F

Váðafrágreiðing 2016

Innihaldsvirlit

1 Inngangur	4	5 Marknaðarváði	17
2 Váðastýring	4	5.1 Málsetningur og váðapolitikkur	17
2.1 Váðaváttan	4	5.1.1 Rentuváði	17
2.2 Váðar	5	5.1.2 Partabrævaváði	17
2.3 Ábyrgdarbýti	5	5.1.3 Gjaldoyraváði	17
2.3.1 Váðastýringseind	6	5.1.4 Annar prísváði	17
		5.1.5 Fráboðanir og arbeidsbýti	17
3 Kapitalur og solvenstørvur	7	5.2 Veruligur marknaðarváði	17
3.1 Grundkapitalur og solvensur	7	5.2.1 Váðavektaðir postar við marknaðarváða	17
3.2 Solvenstørvur	7	5.2.2 Virðisbrøv uttan fyri handilsgoymsluna	18
3.3 Gearingsgrad	8	5.2.3 Rentuváði uttan fyri handilsgoymsluna	18
4 Kredittváði	9	6 Gjaldførissváði	19
4.1 Málsetningur og váðapolitikkur	9	6.1 Málsetningur og váðapolitikkur	19
4.1.1 Heimildir og arbeidsbýti	9	6.1.1 Fráboðanir og arbeidsbýti	19
4.1.2 Kredittstýring og uppfylging	9	6.2 Veðsett ogn	19
4.1.3 Trygdir	9	7 Rakstrarváði	21
4.1.4 Koncentratióin av váða	10	7.1 Málsetningur og váðapolitikkur	21
4.1.5 Niðurskrivingar á millumverandi	10	7.1.1 Fráboðanir og arbeidsbýti	21
4.1.6 Flokking av kundum	10	7.2 Veruligir rakstrarváðar	21
4.1.7 Kundar	10	Fylgiskjal 1: Gearingsgrad – upplýsingarskema	22
4.1.8 Viðurskifti, sum hava týðning í sambandi við játtan	10		
4.2 Veruligur kredittváði	11		
4.2.1 Váðavektaðar eksponeringar og kapitalkrøv	11		
4.2.2 Kredittváðæksponeringar	11		
4.2.3 Mishald og virðisminkaðir ágóðar	14		
4.2.4 Fíggjarligar trygdir	16		
4.3 Mótpartsváði – avleidd fíggjaramboð	16		
4.4 ECAI	16		

Váðafrágreiðing

Betri Banki P/F

1 Inngangur

Endamálið við hesi váðafrágreiðing er at geva innlit í kapitalviðurskipti og váðastýring í Betri Banka P/F.

Frágreiðingin er gjord sambært lógarkrøvum um upplýsing í *“Bekendtgørelse nr. 900 af 13. juli 2015 for Færøerne om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov”* og CRR fyriskipanini (*Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringselskaber*).

Váðafrágreiðingin verður almannakunngjörd eina ferð um árið samstundis sum ársfrásøgnin fyri bankan. Váðafrágreiðingin er tøk á heimasíðu bankans www.betri.fo.

Upplýsingarnar í hesi váðafrágreiðing viðvíkja Betri Banka P/F. Váðafrágreiðingin er ikki grannskoðað.

Váðafrágreiðingin er eisini tøk á enskum. Skuldi tað hent, at tað er ósamsvar millum føroysku útgávuna og ensku útgávuna, hevur føroyska útgávan forrættindi.

2 Váðastýring

Betri Banki átekur sær váða við støði í valda virkisgrundarlagnum, umframt yviromaðu strategisku málunum, sum nevndin hevur sett.

Nevndin samtykkir við støði í virkisgrundarlagnum og strategisku málum bankans váðapolitikkir fyri tey ymisku økini og gevur stjórn heimildir innan hesi.

Endamálið við váðastýringini í Betri Banka er at tryggja, at bankin ikki átekur sær størri váðar, enn nevndin hevur ásett, og at váðaprofilurin er hóskandi í mun til kapitalgrundarlagið.

2.1 Váðaváttan

Nevndin hevur tann 17. februar 2017 góðkent váðafrágreiðingina fyri 2016.

Nevndin er av tí fatan, at váðastýringin í Betri Banka er hóskandi í mun til virkisgrundarlag og virkisætlan bankans. Somuleiðis metir nevndin, at lýsingin niðanfyrri av yvirskipaða váðaprofilinum, sum er knýttur at virkisætlanini, gevur eina rætta mynd av váðastýringini í bankanum.

Váttanin frá nevnd er gjord við støði í virkisgrundarlagnum, tilfari og rapporteringum frá stjórn, Innanhýsis Grannskoðan, Risk Manager og Complianceábyrgdara.

Gjøgnumgongd av virkisgrundarlagnum og politikkum vísir, at tey yvirskipaðu krøvini til tey einstøku váðaøkini

eru endurspeglad í politikkum og í nágreiniliga lýstum mörkum, m.a. í leiðreglum frá nevnd til stjórn umfram t í víðarigivnum heimildum til aðrar fyrisingarligar eindir. Tey nágreiniliga lýstu mörkinni eru gjörd soleiðis, at tey eru gjøgnumskygd og lótt at hava eftirlit við.

Virkisgrundarlagið hjá Betri Banka tekur stóði í hugmynd og tilverugrund bankans. Betri Banki ynskir at vera fremsta val feroyinga og at skapa möguleikar og tryggjeika í fígjarviðurskiftum. Samstundis ynskir bankin at bjóða kundum eitt breitt úrval av vanligum bankatænastum. Skilagóð váðastýring og sunnur handilsligur rakstur eru í hesum sambandi týðandi hugtøk og amboð at stýra bankanum á skilabesta hátt. Væksturin í bankanum skal vera hóvligur, soleiðis at váðastýringin verður framd á haldgóðum og tryggum grundarlag. Váðaspjalding skal tryggja, at váðin ikki verður miðsavnaður á einstakar kundar ella vinnugreinar.

Betri Banki skal hava eitt trygt og sterkt kapitalgrundarlag, sum styðjar undir virkisgrundarlagið og sum kann tryggja virkisfrælsi til eina og hvørja tíð.

Gjøgnumgongdin vísir eisini, at veruligi váðin liggur innanfyri teir karmar, sum lýstir eru í politikkum og víðarigivnum heimildum, og út frá hesum metir nevndin, at tað er samsvar millum virkisgrundarlag, politikkir, mannagongdir og teir veruligu váðarnar fyri tey einstøku økini.

Fleiri upplýsingar og lyklatal viðvíkjandi váðaprofilinum eru at finna í hesi váðafrágreiðing og í ársfrágreiðing bankans.

2.2 Váðar

Í sambandi við raksturin er bankin fyri fylgjandi váðum:

Kredittváði, sum er váðin fyri fígjarligum missi, tá kundin ikki er førur fyri at halda sínar fígjarligu skyldur móttvegis Betri Banka.

Marknaðarváði, sum er váðin fyri, at marknaðarvirðið á ymiskum ognum og skuld, og möguligum øðrum fígjarligum tólum hjá bankanum, broytist orsakað av broytingum í marknaðarviðurskiftum. Marknaðarváðin hjá Betri Banka verður greinaður sum rentuváði, partabrævaváði, gjaldoyraváði og aðrir prís váðar.

Gjaldsførisváði, sum er váðin, ið stendst av, at munur er á tíðarbundnum útgangandi og inngangandi gjaldførisstreytum í bankanum.

Rakstrarváði, sum er váðin, sum stendst av óskynsemi og manglandi innanhýsis mannagongdum, menniskjaligum mistøkum, skipanarvillum ella av hendingum uttaneftir, íroknað lögfrøðiligar váðar.

2.3 Ábyrgdarbýti

Nevndin samtykkir við stóði í virkisgrundarlagi og strategisku málum bankans váðapolitikkir fyri tey ymisku váðaøkini. Nevndin ásetur eisini yvirskipaðar leiðreglur fyri handfaring og stýring av váða í bankanum.

Einstøku váðapolitikkirnir verða árliga endurskoðaðir og lagdir fyri nevnd.

Nevndin skal tryggja, at bygnaðurin í bankanum er hóskandi og at váðapolitikkir og heimildaravmarkingar eru á øllum viðkomandi váðaøkjum. Eisini skulu øll kredittmál oman fyri eina ávísa stódd leggjast fyri nevnd til góðkenning. Nevndin fær regluligar rapporteringar, soleiðis at hon hevur möguleika fyri at hava eftirlit við, um karmarnir í váðapolitikkum og mörk í heimildum verða yvirhildin.

Stjórn hevur ábyrgdina av dagligu stýringini av bankanum, og skal tryggja at hendan fer fram í samsvari við samtyktar politikkir og leiðreglur, umfram t heimildir á teimum ymisku váðaøkjunum.

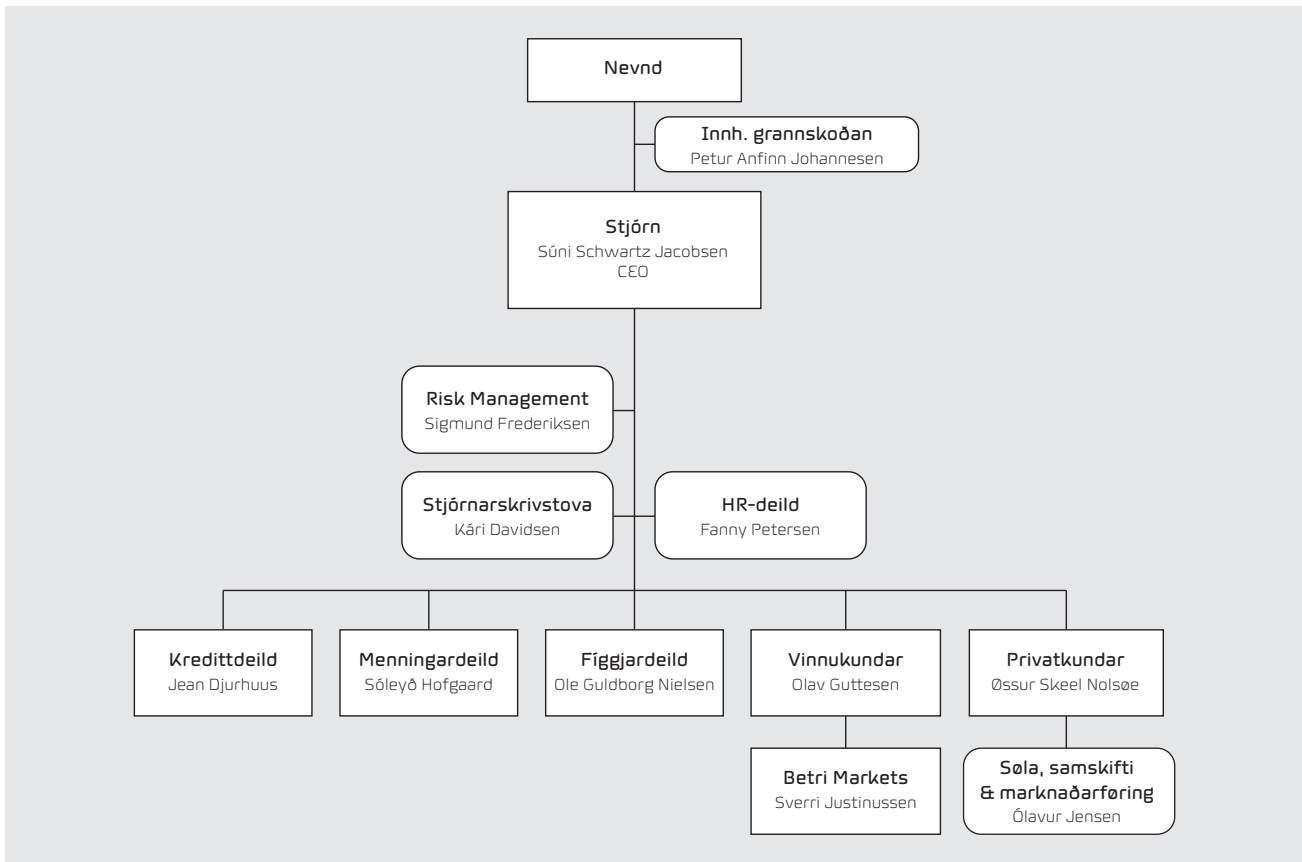
Stjórn rapporterar regluliga til nevnd um gongdina í váðaøkjum og um mörk í givnum heimildum.

Yvirskipaða leiðslan og eftirlitið við váðum er miðsavnað við skipaðari fráboðan til stjórn og nevnd. Dagliga virksemsi og eftirlits- og fráboðanarvirksemsi eru skild sundur, og verða útintt í ymiskum virkiseindum í bankanum.

Fleiri upplýsingar viðvíkjandi leiðsluskipanum sambært CRR fyriskipanini, grein 435 (2) og lønarpolitikki v.m. sambært CRR fyriskipanini, grein 450 síggjast í ársfrágreiðing bankans og á heimasíðu bankans.

Niðanfyri er bygnaðurin í Betri Banka lýstur.

Talva 1: Bygnaður

2.3.1 Váðastýringseind

Bankin hefur sjálvstöðuga váðastýringseind (Risk Management) og váðaábyrgdari, sum hefur ábygdina av váðastýringseindini, vísir til stjórn.

Risk Management hefur vegna stjórn eftirlit við kreditt-, marknaðar-, gjaldføris- og rakstrarváðastýring. Hetta fevnir eisini um eftirlit við váðum tvørtur um váðaøki og fyrisitingarligar eindir, umframt váðum frá útveittum virksemi. Eftirlitið skal fremjast samsvarandi uppgávuunum hjá váðastýringseindini, lýst í § 71 í

“Lov om finansiel virksomhed” og í “Bekendtgørelse nr. 902 af 13. juli 2015 for Færøerne om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl”.

Risk Management ger hvørt ár eina ársætlan fyri arbeiðið komandi árið. Ársætlanin verður góðkend av stjórn.

Risk Management rapporterar hvønn ársfjórðing til stjórn um teir váðar, sum eru knýttir at virksemi bankans. Harumframt ger Risk Management eina árliga frágreiðing til nevndina.

3 Kapitalur og solvenstørvur

Í 2015 blivu føroyskir peningastovnar fevndir av felagsevropskum reglum um kapitalviðurskifti. CRD IV direktivið og CRR fyriskipanin eru ein íverksetan av sokallaðu Basel III krøvunum. Í reglunum eru umfatandi skiftis- og íverksetanarásetingar viðvíkjandi kapital- og gjaldførissreglum.

Í november 2015 útnevndi danska Fíggjareftirlitið Betri Banka at vera føroyskan SIFI banka. SIFI peningastovnar eru undir herdum eftirliti frá Fíggjareftirlitinum. Eisini verða fleiri krøv sett slíkum peningastovnum. Eitt nú er álagt bankanum at hava ein hægri solvens, enn peningastovnar annars verða kravdir at hava. SIFI ískoytið til solvenstørvin, sum Betri Banka er álagt, var 0,8% í 2016 og veksur árliga til 2% í 2019.

Í 2016 byrjaði íverksetanin av kapitalbufferum sambært CRD IV. Buffararnir verða lagdir afturat solvenstørvinum. Í talvuni niðanfyrir siggjast krøvini, sum bankin er fevndur av:

Talva 2: Buffarakrøv

	2016	2017	2018	2019
Kapitalvarðveitingarbuffari	0,625%	1,250%	1,875%	2,500%
Kontracykliskur buffari fyri FO, í mesta lagi	1,000%	1,500%	2,000%	2,500%
SIFI-buffari fyri Betri Banka	0,800%	1,200%	1,600%	2,000%
Buffarakrav, í mesta lagi	2,425%	3,950%	5,475%	7,000%

Kontracykliskur buffarin fyri Føroyar verður ásettur av danska vinnuáráðharranum. Kontracykliskur buffarin hevur higartil verið ásettur til 0%. Kontracykliskur buffarin verður endurskoðaður hvønn ársfjórðing.

3.1 Grundkapitalur og solvensur

Grundkapitalurin er uppgjørdur eftir “*Lov om finansiel virksomhed*”, umframt eftir vegleiðing um nøktandi kapitalgrundarlag og solvenstørv fyri peningastovnar útgivin av Fíggjareftirlitinum. (*Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter*).

Solvensurin verður uppgjørdur sum grundkapitalurin í mun til váðavektaðu aktivini. Grundkapitalurin verður uppgjørdur sambært treytunum í kapitall 10 í “*Lov om Finansiel Virksomhed*”, meðan vektaðu aktivini verða uppgjørd sambært “*Bekendtgørelse for Færøerne om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov*”. Váðavektaðu aktivini verða býtt í tríggar høvuðsbólkar; kredittváða, marknaðarváða og rakstrarváða.

Talvan niðanfyrir vísir uppgerðina av solvensinum hjá bankanum.

Talva 3: Solvensuppgerð pr. 31.12.2016 í tkr.

Kjarnukapitalur eftir frádráttir	1.438.771
Grundkapitalur	1.438.771

Kredittváði - vektað ogn uttan fyri handilsognina, íroknað tøl, ið ikki eru tikin við í javna	4.457.653
Marknaðarváði - vektaðir postar	715.160
Rakstrarváði	589.220
Vektað ogn tilsamans	5.762.032

Solvensprosent	25%
Kjarnukapitalur eftir frádrátt í prosent av vektaðari ogn	25%

Kapitalur

Kjarnukapitalur fyri frádráttir	1.466.685
Uppskot til vinningsbýti	25.000
Ótøkiligar ognir	0
Skattaaktiv	118
Virðisjavnan orsakað av kravi um varsema virðismetan	2.796
Kjarnukapitalur eftir frádráttir	1.438.771

Supplerandi kapitalur

Partapeningur, sum ikki verður tikin við í kjarnukapitalin	0
Grundkapitalur	1.438.771

3.2 Solvenstørvur

Solvenstørvurin verður uppgjørdur út frá váðaprofilinum hjá bankanum, samfelagsviðurskiftum, fyrirtreutum í fíggjarætlanini fyri komandi árið, umframt øðrum viðurskiftum so sum hægri avseting til veikar og neyðlíðandi kundar.

Solvenstørvurin verður uppgjørdur við støði í frymli, mentur av Lokale Pengeinstitutter, umframt eftir vegleiðing um nøktandi kapitalgrundarlag og solvenstørv fyri peningastovnar frá Fíggjareftirlitinum.

Bæði frymilin frá Lokale Pengeinstitutter og vegleiðingin frá Fíggjareftirlitinum eru grundað á 8+ modellid (talva 4), har støðið verður tikið í solvenskravinum á 8% av váðavektaðu postunum (Súla I). Síðan verður lagt afturat teimum 8%-unum fyri at taka atlit til váðar og viðurskifti, sum ikki eru fult endurspeglad í uppgerðini av váðavektaðu postunum.

Við at taka støði í frymlinum frá Lokale Pengeinstitutter og vegleiðingin frá Fíggjareftirlitinum metir leiðslan, at uppgerðin av solvenstørvinum hjá bankanum er rættvísandi.

Eftir tí hátti, sum Betri Banki nýtir til at uppgera solvenstørvin, kann kapitalur verða settur av innan fyra høvuðsváðaðaki. Hesi eru kredittváði, marknaðarváði, rakstrarváði og aðrir váðar.

Endamálið við uppgerðini av solvenstørvinum er at meta um støddina á tí grundkapitali, sum er neyðugur til at standa ímóti við, um so er, at gongdin í rakstri bankans háttar seg á ein neiligan hátt.

Uppgerðin av solvenstørvinum eftir 8+ modellinum er lýst í talvu 4.

Talva 4: Solvenstørvur eftir 8+ modellinum

1) Súlu I-kravið (8% av váðavektaðu postunum)
+ 2) Inntøka (kapitalur til váðadekkan orsakað av lágum inntøkum)
+ 3) Útlánsvøkstur (kapitalur til at dekka natúrligan vøkstur í virkseminum)
+ 4) Kredittváði, av hesum
4a) Kredittváði frá stórum kundum í fíggjarligum trupulleikum
4b) Annar kredittváði
4c) Koncentrationsváði av einstøkum engagementum
4d) Koncentrationsváði á vinnugreinar
+ 5) Marknaðarváði, av hesum
5a) Rentuváði
5b) Partabrænaváði
5c) Gjaldoyraváði
+ 6) Gjaldførsváði (kapitalur til at dekka øktar gjaldføriskostnaðir)
+ 7) Rakstrarváði (kapitalur til at dekka rakstrarváða afturat súlu I)
+ 8) Gearing (kapitalur til at dekka váða orsakað av høgari gearing)
+ 9) Møgulig ískoyti orsakað av kapitalinstrumentum, sum fella til gjaldingar
+ 10) Møgulig ískoyti orsakað av lógarásettum krøvum
Íalt = kapitaltørvur og solvenstørvur
- Av hesum til kredittváða (4)
- Av hesum til marknaðarváða (5)
- Av hesum til rakstrarváða (7)
- Av hesum til annan váða (2+3+6+8+9)
- Av hesum ískoyti orsakað av lógarásettum krøvum (1+10)

Leiðslan metir, at teir váðafaktorar, sum tiknir eru við í frymlinum, eru dekkandi fyri øll tey váðaøk, sum lóggávan ásetur, at leiðslan skal leggja upp fyri, tá solvenstørvurin verður ásettur, umframt teir váðar, sum leiðslan metir, at bankin hevur tikið á seg.

Harafturat skulu nevnd og stjórn meta um, hvørt grundkapitalurin er nøktandi til at stuðla undir komandi virksemini. Hendan meting er í Betri Banka partur av ásetingini av solvenstørvinum. Mett verður tískil á hvørjum ári um, hvørt vakstrarvæntanir ávirka uppgerðina av solvenstørvinum. Stressfaktorar eru valdir út frá støðinum í frymlinum frá Lokale Pengeinstitutter, umframt vegleiðing um nøktandi kapitalgrundarlag og solvenstørv fyrri peningastovnar frá Fíggjareftirlitinum.

Treytirnar fyri at nýta frymilin eru grundaðar á sektorupplýsingar, gongdina hjá bankanum, umframt eitt nú fyrirtreytir í fíggjarætlanini fyri komandi árið.

Kredittváði verður uppgjørdur sambært vegleiðing frá Fíggjareftirlitinum um nøktandi kapitalgrundarlag og solvenstørv fyrri peningastovnar. Millum annað verður blankoparturin av øllum kundum við OIV og veikum kundum (ávikavist flokking 1 og flokking 2c, sí 4.1.6), har samlaða engagementið er størri enn 2% av grundkapitalinum, reserveraður 100%. Eisini verða greiningar gjørdar fyri at meta um, hvussu nógv skal reserverast fyrri kundar minni enn 2% av grundkapitalinum.

Til uppgerð av marknaðarváða verður tikið støði í stressfaktorum í maksimala váðanum, sum nevndin hevur heimilað stjórn.

Bankin nýtir basisindikatorháttin til at rokna rakstrarváða.

Til uppgerð av øðrum váðum, er tað í stóran mun tikið støði í vegleiðing frá Fíggjareftirlitinum um nøktandi kapitalgrundarlag og solvenstørv fyrri peningastovnar.

Talva 5: Nøktandi grundkapitalur og solvenstørvur pr. 31.12.2016

Bólkur	Nøktandi grundkapitalur í tkr.	Solvenstørvur
Lógarásett krøv	460.963	8,00%
Kredittváði	94.827	1,65%
Marknaðarváði	29.306	0,51%
Rakstrarváði	0	0,00%
Annar váði	0	0,00%
Íalt	585.096	10,15%

Við ársenda 2016 var solvensprosentíð hjá Betri Banka 25% (1.439 mió. kr.) og solvenstørvurin var 10,15%.

3.3 Gearingsgrad

Gearingsgradin verður roknað sum kjarnukapitalurin í mun til óvektadu eksponeringarnar hjá bankanum. Fylgt verður við gearingsgradini og hendan verður regluliga rapporterað til nevnd.

Í løtuni er einki lógarásett mark fyrri, hvat gearingsgradin kann vera. Í uppskoti frá Evropa Kommissiónini um endurskoðan av CRD IV og CRR verður mælt til eitt mark á 3%, sum svarar til eina hægstu gearing á 33 ferðir kjarnukapitalin. Betri Banki hevði við ársenda 2016 eina gearingsgrad á 14,84%.

4 Kredittváði

Niðanfyrir verður kredittváðin í Betri Banka lýstur, herundir málsetningur, politikkur og veruligar kredittváðaeksponeringar.

4.1 Málsetningur og váðapolitikkur

Sum liður í virkisgrundarlagi bankans bjóðar Betri Banki lán, kredittir, ábyrgdir og aðrar tænastrur og átekur sær hervið kredittváða. Kredittváðin kann lýsast sum váðin fyrir fíggjarligum missi, tá kundin ikki er førur fyrir at halda sínar fíggjarligu skyldur móttvegis bankanum.

Lýsing og stýring av kredittøkinum er samlað í kredittpolitikkinum fyrir bankan, eins og í stjórnarleiðbeining frá nevnd til stjórn, har ábyrgdarbýtið og heimildir eru ásettar.

Kredittpolitikkurin verður dagfórður, um bankin ynskir at broyta kredittreytirnar fyrir betri at kunna taka hædd fyrir uttanhýsis ella innanhýsis broytingum, ið kunnu ávirka kredittvirðið hjá kundum. Talan kann m.a. vera um, at bankin broytir treytir í sambandi við fígging av ávísnum kundabólkum. Kredittpolitikkurin skal árliga leggjast fyrir og góðkennast av nevndini.

Kredittpolitikkurin tekur stóði í *“Lov om finansiel virksomhed”* og *“Bekendtgørelse nr. 902 af 13. juli 2015 for Færøerne om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.”*. Politikkurin ásetur sær grundreglur, ið eru galdandi fyrir, hvussu bankin handfer kredittváða við atlit til virkisskipan bankans, arbeiðsøki og innanfyrir sær rammur, ið Fíggjareftirlitið hevur ásett.

4.1.1 Heimildir og arbeiðsbýti

Politikkurin hjá Betri Banka er at geva lánsjáttanarheimildir eftir tørvi og førleika við atlit til váðaprofilin hjá bankanum. Nevndin hevur latið heimildir til stjórn, ið hevur veitt ávísar játtanarkarmar víðari til leiðaran á Kredittdeildini. Stjórnin veitir somuleiðis rakstrarleiðsluni ávísar játtanarheimildir, sum partvíst verða víðarigivnar til kundaráðgevar. Útlánsvirksemið hjá Betri Banka verður yvirskipað stýrt av Kredittdeildini, sum fremur regluglugar kanningar av, um kredittpolitikkurin verður yvirhildin av rakstrardeildum, og um játtanarheimildir verða hildnar.

Kredittdeildin hevur dagligu ábyrgdina fyrir kredittveiting. Her íroknað er menning av amboðum til kredittmeting av útlánnum, so sum rating, orðing av mannagongdum, ið nýttar verða í sambandi við kredittveiting og virðismeting av trygdum. Kredittdeildin skal eisini tryggja, at koncentrátiónsavmarkingar av m.a. einstökum kunda- og vinnugreinum verða yvirhildnar. Kredittdeildin skipar

arbeiðið við virðismeting av útlánnum og niðurskrivningum, umframt váðastýring av útlánsvirkseminum, herundir eftirlit við yvirtrekki og eftirstóðu.

Kredittdeildin rapporterar til stjórn um broytingar í kredittváðanum hjá bankanum, í hvønn mun sær einstøku kundadeildirnar arbeiða innan veittar heimildir og um kredittpolitikkurin verður yvirhildin. Stjórnin leggur hesa rapportering fyrir nevnd hvønn ársfjórðing.

4.1.2 Kredittstýring og uppfylging

Fígging verður veitt við stóði í fíggjarligu viðurskiftinum hjá tí einstaka kundanum. Atlit verða tikin til gjaldsevni, afturgjaldsvilja og trygdir. Sum meginregla verður fígging ikki veitt bert grundað á trygdir.

Tað er ábyrgdin hjá Kredittdeildini at hava eftirlit við kredittskipanini og játtanarmannagongdini í bankanum. Kredittdeildin hevur størri játtanarheimild enn rakstrardeildirnar, og er tí við í játtanini av størri millumverandi eins og á meira truplum málum.

Kundaráðgevar hava, saman við teirra deildarleiðara, ábyrgdina av dagliga kredittfirtirlitinum.

Millumverandi hjá kundum, sum eru størri enn ávísar upphædd, verða árliga lögð fyrir nevnd til endurnýggjan. Ein kredittinnstilling skal vísa samlaðu fíggjarligu stóðuna hjá kundanum og treytirnar fyrir, at bankin framhaldandi kann veita fígging.

Tað er uppgávan hjá Kredittdeildini at tryggja, at árliga endurnýggjanin verður gjórð til tíðina og yvirhaldur allar neyðugar treytir, men tað er ábyrgdin hjá avvarandi deild, sum hevur kundaábyrgdina, at innstilla endurnýggjanina.

Kredittdeildin ger eina ferð um árið eina meting av samlaðu útlánsporføljunum í sambandi við árligu gjøgnumgongdina av ognum. Úrslitið av hesum arbeiði verður lagt fyrir stjórn og nevnd.

4.1.3 Trygdir

Útlán verða sum nevnt játtað grundað á gjaldsviljan og fíggjarliga førleikan at afturrinda. Harumframt ynskir bankin at avmarka sín útlánsváða, við at kundar veita ávísar trygdir fyrir lánunum. Sær mest vanligu trygdirnar eru fastogn, skip og leysafæ. Fyrir at tryggja einsháttaða virðisáseting av trygdum verða fastar mannagongdir nýttar. Sambært hesum metir bankin leypandi um virðið á teimum veittu trygdunum. Virðið á trygdunum verður ásett við stóði í prísinum, bankin metir at fáa í sambandi við eina sølu.

4.1.4 Koncentrati3n av váða

Fyri at tryggja eina spjaðing av lánnum er í kreditt-politikkinum ásett, at einki einstakt millumverandi, við frádrátti av serliga tryggjaðum krøvum og móttiknum trygdum, sum útgangsstøði er størri enn 10% av grundkapitali bankans. Harumframt verður miðað ímóti, at samlaða upphæddin av hesum millumverandum ikki er meira enn 125% av grundkapitalinum.

Umframt hesar avmarkingar ynskir bankin eitt javnt býti millum útlán til privat og vinnu, og at eingin einstøk vinnugrein er størri enn 10% av samlaðu bruttoútlánnum bankans.

4.1.5 Niðurskrivingar á millumverandi

Hvønn ársfjórðing verður mettt um tørvin á niðurskrivingum á útlánnum. Niðurskrivingar verða partvíst gjørdar við einstakari meting og partvíst gjørdar við at nýta bólkameting. Kredittdeildin hevur, saman við avvarandi kundadeildum, ábyrgdina fyri uppperðini av niðurskrivingum. Greiðar mannagongdir til útveljing av kundum og meting av møguligum niðurskrivingartørvi eru íverksettar fyri at tryggja nøktandi góðsku í arbeiðinum, og at allir kundar verða mettir undir somu treytum.

Um bankin hevur skrásett objektiva ábending um virðisminking á útláni (OIV), verður útrokning gjørd og mettt verður um, í hvønn mun niðurskriving skal gerast ella ikki. Ein objektiv ábending um virðisminking verður roknað at vera tilstaðar, um ein ella fleiri av hesum hendingum fyriliggja:

- Lántakarinn er í fíggjarligum trupulleikum.
- Lántakarinn heldur ikki treytirnar í avtaluni, t.d. rindar ikki lánsgjöld og rentur rættstundis.
- Treytirnar í lánsavtaluni vera gjørdar linari vegna lántakarans fíggjarligu trupulleikar.
- Tað er sannlíkt, at lántakarinn fer undir trotabúsviðgerð ella verður umfataður av aðrari fíggjarligari endurreisn.

Upphæddin, sum verður niðurskrivað, verður uppgjørd sum munurin millum roknskaparliga virðið áðrenn niðurskriving og nútíðarvirðið av væntaða framtíðar pengastreyminum frá láninum, íroknað uppgjørd virðið av møguligum trygdum. Einhvør møgulig hækkan av nútíðarvirðinum av væntaðu framtíðar peningastreyminum merkir annaðhvørt partvísa ella fulla afturføring av niðurskrivingum. Fyri útlán við fastari rentu verður upprunaliga effektiva rentan nýtt til at rokna nútíðarvirðið, meðan verandi effektiva rentan verður nýtt til útlán við broytiligari rentu og aðra áog.

Týðandi kundar, ið eru kundar við millumverandi omanfyri eina ávísa upphædd, verða hvønn ársfjórðing úttiknir til serstaka viðgerð, sama hvussu fíggjargongdin hevur verið.

4.1.6 Flokking av kundum

Fyri at lýsa kredittgóðskuna á einstøku kundunum í bankanum verður ein ratingskipan nýtt. Hendan verður m.a. nýtt í sambandi við játtanarheimildir, útveljing av kundum til gjøgnumgongd í sambandi við niðurskrivingar og treytir fyri títleikanum í uppfylging av einstaka kundunum.

Til flokking verða fylgjandi ratingbólkar nýttir:

- 3 Treytaleyst góðir kundar
- 2a Góðir kundar
- 2b Miðal góðir kundar
- 2c Veikir kundar
- 1 Kundar, har OIV (objektiv ábending um virðisminking) er staðfest

4.1.7 Kundar

Málbólkurin hjá bankanum eru føroyskir privat-, vinnulívs- og almennir kundar, ið hava góð gjaldsevni.

4.1.8 Viðurskifti, sum hava týdning í sambandi við játtan

Støðutakanin hjá bankanum um játtan av láni verður gjørd við støði í meting av fíggjarstøðuni hjá tí einstaka kundunum.

Privat: Sum grundarlag til støðutakan fyri útláni til privat innganga millum annað inntøkuviðurskifti og ogn hjá kundunum, umframt ein útroknaður tiltøkupeningur.

Vinnuligt: Til játtan av vinnuligum millumverandi verður millum annað hugt at inntøkuviðurskiftinum hjá felagnum, soliditetinum, trygdarstøðuni umframt royndum og gjaldsvilja hjá eigara.

BRF: Betri Banki samstarvar við BRF-Kredit um veiting av realkredittfígging til føroyskar bústaðarkundar. Í samstarvsavtaluni er tilskilað, at Betri Banki tekur sær av øllum samskifti við kundan, ger fíggjarliga meting av kundunum og sendir umsókn um fígging til BRF-Kredit. BRF-Kredit veitir fígging upp til 80% av marknaðarvirðinum á bústaðnum.

4.2 Veruligur kredittváði

Niðanfyri verða kredittváðaeksponeringar, váðavektaðir postar og kapitalkrøv pr. 31.12.2016 lýst.

4.2.1 Váðavektaðar eksponeringar og kapitalkrøv

Talvan niðanfyri vísir váðavektaðar postar og kapitalkrøv fyri kredittváðar, útgreinað í eksponeringsbólkar.

Talva 6: Váðavektaðar eksponeringar í sambandi við kredittváða í tkr.

Eksponeringsbólkar	Váðavektaðir postar	Kapitalkrøv á 8%
Stjórnir ella tjóðbankar	0	0
Lokalir myndugleikar	0	0
Almennir stovnar	77.729	6.218
Fíggjarstovnar	82.119	6.570
Detailkundar ¹	788.137	63.051
Vinnuvirki o.a.	1.637.207	130.977
Trygd við veð í fastari ogn	849.605	67.968
Eftirstøða ella yvirtrekk	686.498	54.920
Aðrar eksponeringar, herundir aktivuttan mótpartar	206.571	16.526
Lánsbrøv (covered bonds)	15.199	1.216
Partabrøv	114.586	9.167
Íalt	4.457.653	356.612

¹ Eksponeringar ≤ 7,5 milliónir kr.

4.2.2 Kredittváðaeksponeringar

Bankin fylgir kunngerð um fíggjarligar frágreiðingar fyri peningastovnar o.a. (*Bekendtgørelse for Færøerne om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m. fl.*) og nýtir roknskaparligu lýsingina av mishildnum og virðisminkaðum krøvum, sum framganga í § 51–54 í hesi kunngerð.

Einstaklinganiðurskrivingar verða gjørdar sambært § 52 í omanfyri nevndu kunngerð fyri øll útlán. Bólkaniðurskrivingar verða gjørdar sambært § 53 í omanfyri nevndu kunngerð fyri øll útlán, har tað ikki er framd einstaklinganiðurskriving.

Samlaða virðið av eksponeringum eftir virðisjavnan og áðrenn hædd er tikin fyri kredittváðalækkingum var 8.126 mió. kr. pr. 31.12.2016.

Í talvuni niðanfyri er eksponering eftir virðisjavnan áðrenn kredittváðalækking greinað.

Talva 7: Eksponering eftir virðisjavnan, áðrenn kredittváðalækking í tkr.

Eksponeringsbólkar	Eksponering eftir virðisjavnan	Miðal eksponeringar í árinum eftir virðisjavnan
Stjórnir ella tjóðbankar	116.020	193.497
Lokalir myndugleikar	501.771	606.787
Almennir stovnar	184.731	231.916
Fíggjarstovnar	282.206	269.279
Detailkundar ¹	1.372.370	1.385.522
Vinnuvirki o.a.	2.030.306	2.014.112
Trygdir við veð í fastari ogn	2.439.262	2.373.364
Eftirstøður ella yvirtrekk	694.011	759.764
Aðrar eksponeringar, herundir aktivuttan mótpart	238.490	252.952
Lánsbrøv (covered bonds)	151.992	161.985
Partabrøv	114.586	56.824
Íalt	8.125.746	8.306.000

¹ Eksponeringar ≤ 7,5 milliónir kr.

Av tí at meira enn 95% av útlánnum bankans eru til føroyska marknaðin, hevur bankin valt ikki at upplýsa um landafrøðiligu spjaðingina av samlaðu útlánunum.

Talvan niðanfyri vísir býtið av eksponeringum sambært CRR fyriskipanini, sundurgreinað á vinnugreinar. Eisini sæst býtið millum privat og vinnu.

Talva 8: Eksponering sundurbýtt á vinnugreinar í tkr.

Vinnugreinar	Stjórnir ella tjóð-bankar	Lokalir mynd-ugleikar	Al-mennir stov-nar	Fíggjar-stovnar	Detail kundar ¹	Vinnu-virki o.a.	Trygd við veð í fastari ogn	Eftir-støður og yvir-trekk	Aðrar ekspon-eringar, herund-ir aktiv uttan mótpart	Láns-brøv (cov-ered bonds)	Parta-brøv	Íalt
Almennir myndugleikar	202	444.771	181.925	0	6.173	0	0	1	0	0	0	633.072
Landbúnaður,veiða, skógbrúk og fiskarí	0	0	0	0	11.086	357.514	2.234	41.813	0	0	0	412.647
Framleiðsla og ráevnisvinna	0	57.000	0	0	17.887	396.474	2.061	67.123	0	0	0	540.546
Streymsveiting o.l.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Byggivirksemi	0	0	0	0	55.107	158.220	4.018	33.276	0	0	0	250.620
Handil	0	0	0	0	78.692	413.887	12.851	64.950	0	0	0	570.381
Flutningur, matstovu- og hotelvirksemi	0	0	0	0	35.939	286.009	2.251	150.862	0	0	0	475.061
Kunning og samskipti	0	0	0	0	2.601	16.778	1.143	19.266	0	0	0	39.788
Fíggjar- og tryggingar-virksemi	115.581	0	0	282.206	20.099	198.366	0	756	33.327	151.992	26.781	829.107
Fastogn	0	0	0	0	55.429	131.732	7.866	38.167	0	0	0	233.194
Aðrar vinnur	237	0	2.806	0	158.893	63.722	16.698	17.598	205.164	0	87.805	552.923
Íalt Vinna	115.819	57.000	2.806	282.206	435.733	2.022.702	49.123	433.812	238.490	151.992	114.586	3.904.269
Privat	0	0	0	0	930.463	7.6042.390.139	260.198	0	0	0	0	3.588.405
Íalt	116.020	501.771	184.731	282.206	1.372.370	2.030.3062.439.262	694.011	238.490	151.992	114.586	114.586	8.125.746

¹ Eksponeringar ≤ 7,5 milliónir kr.

Talvan niðanfyrir vísir restgildistíðina av kreditteksponeingum, býtt í styttri og longri tíðarskeið.

Talva 9: Restgildistíð av kreditteksponeing í tkr.

Eksponeringsbólkar	Uttan uppsøgn	0-3 mðr	3 mðr - 1 ár	1 - 5 ár	Yvir 5 ár	Íalt
Stjórnir ella tjóðbankar	198	0	0	115.819	2	116.020
Lokalir myndugleikar	254.958	0	0	47.507	199.306	501.771
Almennir stovnar	130.351	0	0	7.406	46.974	184.731
Fíggjarstovnar	527	0	0	264.892	16.787	282.206
Detailkundar ¹	222.963	14.785	15.249	246.771	872.603	1.372.370
Vinnuvirki o.a.	409.323	85.689	218.829	296.473	1.019.993	2.030.306
Trygd við veð í fastari ogn	4.301	4.165	5.138	161.793	2.263.866	2.439.262
Eftirstøður ella yvirtrekk	70.016	2.957	5.081	195.943	420.015	694.011
Aðrar eksponeringar, herundir aktiv uttan mótpart	0	0	1.436	74.565	162.489	238.490
Lánsbrøv (covered bonds)	0	0	39.819	80.159	32.014	151.992
Partabrøv	0	0	0	21.297	93.289	114.586
Íalt	1.092.636	107.595	285.551	1.512.624	5.127.338	8.125.746

¹ Eksponeringar ≤ 7,5 milliónir kr.

4.2.3 Mishald og virðisminkaðir ágóðar

Hesin partur lýsir mishald og virðisminkaðar ágóðar.

Talvan niðanfyri vísir váðavektaðar eksponeringar, sum eru í eftirstøðu > 90 dagar, umframt útlán har niðurskriving er framd. Eksponeringin er sundurgreinað á vinnugreinar, har býtið millum privat og vinnulív eisini framgongur.

Talva 10: Mishildnir og virðisminkaðir ágóðar spjaddir á vinnur í tkr.

Vinnugreinar	Eksponering í mishildnum ágóðum	Eksponering í virðisminkaðum ágóðum	Niðurskrivingar/ burturleggingar ultimo árið	Útreiðslufórdar upphæddir viðvíkjandi virðisjavnan og niðurskrivingum/ burturleggingum í tíðarskeiðinum
Almennir myndugleikar	0	0	0	-2
Landbúnaður, veiða, skógbrúk og fiskarí	1.647	62.425	26.388	-7.316
Framleiðsla og ráevnisvinna	71.729	186.071	139.081	21.652
Streymveiting o.l.	0	0	0	0
Byggivirksemi	586	28.743	13.667	7.337
Handil	15.802	19.745	20.166	-3.810
Flutningur, matstovu- og hotelvirksemi	1.915	130.756	93.451	7.053
Kunning og samskipti	422	3.254	2.197	998
Fíggar- og tryggingarvirksemi	0	752	516	-3.200
Fastogn	3.503	15.041	9.782	-7.167
Aðrar vinnur	325	10.480	26.121	4.106
Íalt Vinna	95.930	457.267	331.368	19.654
Privat	83.978	138.496	56.136	-5.651
Íalt	179.908	595.763	387.504	14.000

Av tí at meira enn 95% av útlánum bankans eru til føroyska marknaðin, hevur bankin valt ikki at upplýsa um landafrøðiligu spjaðingina av mishildnum og virðisminkaðum ágóðum.

Talvan niðanfyrir vísir flytingar á virðisminkaðum ágóðum, orsakað av virðisjavning og niðurskrivingum. Hesar eru býttar sundur í einstaklinga- og bólkaniðurskrivingar.

Talva 11: Flytingar á virðisminkaðum ágóðum orsakað av virðisjavningum og niðurskrivingum í tkr.

	Einstaklinga niðurskrivingar / burturleggingar		Bólka niðurskrivingar	
	Útlán	Garantidebitorar	Útlán	Garantidebitorar
Samlaðar niðurskrivingar/burturleggingar primo uppá útlán og garantidebitorar	314.614	9.042	41.673	
Niðurskrivingar/burturleggingar í árinum	77.072	12.170	10.233	
Afturföring av niðurskrivingum/burturleggingum gjörðar í undanfarnum roknskaparárum, har tað ikki longur er OIV ella virðisminkanin er minkað	-67.949	-108	-10.921	
Aðrar broytingar	18.156	0	1.122	0
Virðisjavnan av yvirtiknum ognum	112	0	0	0
Endaligt tap (avskrivað) áður einstaklinga niðurskrivað/burturlagt	-17.711	0	0	
Samlaðar niðurskrivingar/burturleggingar ultimo uppá útlán og garantidebitorar	324.293	21.104	42.107	
Samlaða upphæddin av útlánum og garantidebitorum, har tað er gjörd einstaklinga niðurskriving/burturlegging (uppgjört áðrenn niðurskrivingar/ burturleggingar)	567.515	28.248	4.010.162	0

4.2.4 Fíggjarligar trygdir

Tá bankin uppger solvensprosentíð verður tann útbygdi hátturin nýttur til kredittváðalækking. Hetta ger, at bankin kann minka um kapitalkrivið á einum engagementi, har kundin hevur veitt ávísa fíggjarliga trygd.

Niðanfryri eru fíggjarligar trygdir býttar sundur í eksponeringsbólkar.

Talva 12: Fíggjarligar trygdir í tkr.

Eksponeringsbólkar	Trygdir við substitutión	Fíggjarligar trygdir eftir útbygdu hátti
Stjórnir ella tjóðbankar	0	0
Lokalir myndugleikar	0	0
Almennir stovnar	0	501
Fíggjarstovnar	-176	0
Detailkundar ¹	176	47.315
Vinnuvirki o.a.	0	23.413
Trygd við veð í fastari ogn	0	0
Eftirstøður ella yvirtrekk	0	71.025
Aðrar eksponeringar, herundir aktivuttan mótpart	0	0
Lánsbrøv (covered bonds)	0	0
Partabrøv	0	0
Íalt	0	142.255

¹ Eksponeringar ≤ 7,5 milliúnir kr.

4.3 Mótpartsváði – avleidd fíggjaramboð

Mótpartsváði er váðin fyri fíggjarligum missi orsakað av, at ein mótpartur misrøkir sínar skyldur í sambandi við eina fíggjarliga avtalu.

Betri Banki nýtir marknaðarvirðisháttin til at uppgera støddina á eksponeringini og váðavektan fyri avleidd fíggjaramboð.

Fastsetan av eksponeringsvirði við marknaðarvirðisháttinum fyri mótpartsváða fylgir niðanfryri standandi hátti:

- Allar avtalur verða uppgjörðar til marknaðarvirði, og allar avtalur við positivum virði verða tiknar við.
- Nominella virði av høvuðsstólinum á avtalunum ella undirliggjandi virði verður faldað við prosentsatsum ásettir í CRR, sum gevur møguligu framtíðar kreditteksponeringina.
- Samlaða virðið av positivu marknaðarvirðinum og møguligum framtíðar kreditteksponeringum gevur samlaða eksponeringsvirðið uppá mótpartar.

Bankin nýtir ikki netting í uppgerðini av váðum í sambandi við mótpartsváða.

Tað er ikki avsettur eyka kapitalur fyri mótpartsváða, annað enn tað sum er við í solvenskravinum á 8%.

Tá avtala verður gjørd við mótpart um avleidd fíggjaramboð verður tryggjað, at Betri Banki ikki fer upp um loyvdu kredittáseting.

Positivt marknaðarvirði á avleiddum fíggjaramboðum v.m. var 4,9 mió. kr. við ársenda 2016. Virðið á samlaða mótpartsváðanum uppgjørt eftir marknaðarvirðisháttinum fyri mótpartsváða eftir CRR fyriskipanini, grein 274 var 5,3 mió. kr.

4.4 ECAI

Betri Banki hevur valt at nýta Standard & Poor's Ratings Services sum kredittmetingarveitarar (ECAI). Bankin brúkar Skandinavisk Data Center (SDC) sum dátumiðstøð. SDC fær uttanhýsis kredittmetingar frá Standard & Poor's Ratings Services umvegis SIX Financial. Tað verða støðugt gjørdar KT-dagføringar av kredittmetingunum frá Standard & Poor's Ratings Services.

SDC hevur umroknað kredittmetingar bólkar hjá Standard & Poor's Ratings Services til kredittgóðskustig við at nýta umrokningartalvu frá Fíggjareftirlitinum. Hvørt kredittgóðskustig verður knýtt at eini vekt, sum eksponeringarnar í teimum einstøku kredittgóðskustigunum skulu vektast við, tá váðavektaðu eksponeringarnar verða roknaðar eftir standardháttinum fyri kredittváða sambært CRR fyriskipanini, grein 111-134.

Talvan niðanfryri vísir eksponeringsbólkar, har kredittmetingar frá Standard & Poor's eru nýttar.

Talva 13: ECAI eksponering í tkr.

Eksponeringsbólkar	Eksponering áðrenn váðavektan	Eksponering eftir vektan við kredittgóðskustigi
Stjórnir ella tjóðbankar	0	0
Lokalir myndugleikar	0	0
Almennir stovnar	0	16.044
Fíggjarstovnar	17.267	82.119
Detailkundar ¹	0	0
Vinnuvirki o.a.	171.356	180.324
Trygd við veð í fastari ogn	0	0
Eftirstøður ella yvirtrekk	0	2
Aðrar eksponeringar, herundir aktivuttan mótpart	0	0
Lánsbrøv (covered bonds)	152.000	15.200
Partabrøv	0	0
Íalt	340.622	293.690

¹ Eksponeringar ≤ 7,5 milliúnir kr.

5 Marknaðarváði

Niðanfyrir verður marknaðarváðin lýstur, herundir málsetningur, politikkur og veruligar marknaðarváða-eksponeringar.

5.1 Málsetningur og váðapolitikkur

Marknaðarváði verður lýstur sum váðin fyri, at marknaðarvirðið á ymiskum ognum og skuld, og móguligum øðrum fíggjarligum tólum hjá bankanum, broytist orsakað av broytingum í marknaðarviðurskiptum.

At átaka sær marknaðarváða er ein natúrligur partur av virksemlu bankans, og verður marknaðarváðin hjá Betri Banka býttur upp í rentuváða, partabrævaváða, gjaldoyraváða og aðrar prísváðar.

Nevndin í Betri Banka góðkennir árliga ein marknaðarváðapolitik, sum greitt tilskilar og ásetir markvirðir fyri, hvussu stóran marknaðarváða Betri Banki ynskir at átaka sær á teimum ymisku økjum.

5.1.1 Rentuváði

Rentuváði er váðin fyri tapum orsakað av broytingum í marknaðarrentunum.

Rentuváðin á lánnum við fastari rentu verður sum meginregla avdekkadur. Størsti rentuváðin liggur í goymsluni av fastforrentaðum lánsbrøvum, sum innan ávís mörk verður tillagaður í mun til rentuútlitini.

5.1.2 Partabrævaváði

Partabrævaváði er váðin fyri tapum orsakað av broytingum í partabrævakursum. Partabrævaváðin verður umsitin við at stýra og fylgja partabrævagoysmluni neyvt.

5.1.3 Gjaldoyraváði

Gjaldoyraváði er váðin fyri tapum orsakað av broyttum gjaldoyrakursum.

Betri Banki avdekkar sum meginreglu gjaldoyraváða. Undantakið er gjaldoyraváði millum danskar krónur og evrur, sum bert verður avdekkadur, um viðurskiptini annars tala fyri tí.

Gjaldoyraváði verður uppgjørdur sum hægra talið av ogn ella skuld í gjaldoyrum og verður settur í prosent av kjarnukapitalinum samsvarandi gjaldoyraávísa 1 hjá Fíggjareftirlitinum.

5.1.4 Annar prísváði

Annar prísváði er váðin fyri tapum orsakað av broyttum

marknaðarprísnum á øðrum aktivum enn teimum nevnd omanfyri, td. broytingum í rávøruprísnum.

Betri Banki hevði við ársenda 2016 ongan váða á hesum øki.

5.1.5 Fráboðanir og arbeiðsbýti

Marknaðarváðapolitikkurin ásetur ábyrgdarbýti viðvíkjandi váðatøku, eftirliti og fráboðan til stjórn og nevnd.

Nevnd og stjórn fáa regluliga kunning um marknaðarváðan, har hesin verður samanborin við markvirðini, sum eru lýst í politikkinum og heimildunum til stjórn. Fíggjardeildin hevur ábyrgdina av hesi kunning.

Betri Markets hevur vegna stjórn dagligu ábyrgdina av gjaldføri, virðisbrævagoysmluni og gjaldoyragoysmluni. Við hesum hevur Betri Markets eisini ábyrgdina av, at marknaðarváðin lýkur treytirnar, sum eru útgreinaðar í heimildum frá nevnd til stjórn.

Hetta verður gjørt við regluligum útrokningum av rentuváða í lánsbrævagoysmluni, vikuligari uppgerð av gjaldoyrastøðuni og leypandi eftirliti við partabrævagoysmlu bankans. Hesar útrokningar og uppgerðir verða síðan settar í mun til markvirðir fyri marknaðarváða, ið eru heimilaðar stjórnini og tær heimildir, ið Betri Markets hevur fingið á økinum.

5.2 Veruligur marknaðarváði

Niðanfyrir verða veruligu marknaðarváða-eksponeringarnar pr. 31.12.2016 lýstar. Hesar fevna um váðar tengdir at handilsgoysmluni, umframt eksponeringar í virðisbrøv, sum ikki eru partur av handilsgoysmluni, og rentuváða uttan fyri handilsgoysmluna.

5.2.1 Váðavektaðir postar við marknaðarváða

Solvenskrøvini til teir ymisku váðarnar undir marknaðarváða eru lýst í talvuni niðanfyrir.

Talva 14: Váðavektaðar eksponeringar við marknaðarváða í tkr.

	Váðavektaðir postar	Kapitalkrav (8%)
Lánsbrøv	431.173	34.494
Partabrøv	122.454	9.796
Gjaldoyrastøða	161.533	12.923

5.2.2 Virðisbrøv uttan fyri handilsgoymsluna

Eksponeringar í virðisbrøv, sum ikki eru partur av handilsgoymsluni, fevna um sektorpartabrøv og virðisbrøv, sum bankin ikki ætlar at selja víðari.

Talvan niðanfyrir vísir eksponeringar í virðisbrøv, ið ikki eru partur av handilsgoymsluni.

Talva 15: Eksponeringar í virðisbrøv, ið ikki eru partur av handilsgoymsluni í tkr.

	Eksponering 31.12.2016	Rakstrarávir- kan
Sektorpartabrøv	24.889	1.121
Virki-slánsbrøv	171.650	740
Vinnufyrir-tøkur	0	66

5.2.3 Rentuváði uttan fyri handilsgoymsluna

Rentuváðin uttan fyri handilsgoymsluna stavar í størstan mun frá rentuváða á fastrentu út- og innlánnum. Rentuváðin ella varningurin verður máldur sum væntaða kurstapið, um rentukurvin verður javnflutt upp við 1 prosentstigi.

Við ársenda 2016 var rentuváðin uttan fyri handilsgoymsluna 4,6 mió. kr.

6 Gjaldfórisváði

Niðanfyrri verður gjaldfórisváðin lýstur, herundir málsetningur og politikkur.

6.1 Málsetningur og váðapolitikkur

Gjaldfórisváðin í Betri Banka kann lýsast sum váðin, ið stendst av, at munur er á tíðarbundnum útgangandi og inngangandi gjaldfórisstreytum.

Nevndin í Betri Banka hefur ásett váðapolitik fyrri gjaldfórisváðar, ið greitt ásetur krøv til dagliga gjaldfórið og uppgerð av gjaldfórisváðum. Eisini eru krøv til gjaldfórisstýringina ásett í heimildunum frá nevnd til stjórn. Tilbúgvingarætlan er somuleiðis gjørd, har tiltøk eru nevnd, sum kunnu setast í verk í eini neyðstöðu, har gjaldfórið er farið niður um ásett mørk.

Betri Banki sær fylgjandi sum gjaldfórisváðar:

- At útreiðslur til gjaldfórisútvægan økjast munandi
- At manglandi fígging forðar bankanum í at varðveita góðkenda handilsmyndilin
- At bankin ikki lýkur sínar gjaldsskyldur grundað á manglandi fígging

Gjaldfórispolitikkur bankans er at hava ein gjaldfórisvirdekning á í minsta lagi 50% í mun til lógarásetta minstakravið. Betri Banki hevði við árslok 2016 ein yvirdekning í mun til lógarásetta gjaldfórið upp á 249,5%.

Við CRD IV og CRR fylgja LCR og NSFR krøvini, sum hava við sær økt krøv til gjaldfórisstýringina í bankanum. Fyri flestu bankar verða LCR krøvini sett í verk í stigum fram til 2018, men tá Betri Banki varð útnevndur SIFI banki í november 2015, bleiv bankin fevndur av fullt íverksettu krøvunum.

Bankin hefur innrapporterað LCR lyklatalið mánaðarlíga til Fíggjareftirlitið síðan októbur 2015. Við ársenda 2016 hevði Betri Banki eitt LCR á 137%.

6.1.1 Fráboðanir og arbeiðsbýti

Gjaldfórispolitikkurin ásetur ábyrgdarbýtið viðvíkjandi váðatøku, eftirliti og fráboðan til stjórn og nevnd.

Nevnd og stjórn fáa mánaðarlíga uppgerð yvir gjaldfórisstöðu bankans frá Fíggjardeildini. Uppgerðin tekur stóði í §152 í “*Lov om finansiel virksomhed*”, sum ásetur, at samlaða gjaldfórið í minsta lagi skal svara til 10% av skuldar- og garantiskyldum bankans og í minsta lagi 15% av samlaðu skuld bankans, sum hefur styttri enn ein mánaða uppsagnarfrest. Harumframt inniheldur rapportin eina uppgerð yvir gjaldfórisváðan. Hetta verður gjørt við eini 12 mánaðar framskriving av gjaldfórinum undir vanligum marknaðarumstøðum og einari 12 mánaðar framskriving av gjaldfórinum undir strongdum marknaðarumstøðum. LCR útrokningar eru eisini við í mánaðarlígu uppgerðini yvir gjaldfórisstöðu bankans.

Betri Markets hefur vegna stjórn dagligu ábyrgdina av gjaldfórinum. Eisini hefur Betri Markets dagliga eftirlitið við gjaldfórinum og gjaldfórisframskriving. Hetta verður gjørt við grundarlagi í kendum framtíðar útgangandi og inngangandi gjaldsstreytum.

Fíggjardeild bankans hefur ábyrgdina av dagligari og mánaðarlígar gjaldfórisrapportering og hefur í tí sambandi eftirlit við, at bankin hefur nøktandi gjaldfóri.

6.2 Veðsett ogn

Betri Banki bindur í ávísan mun ogn í sambandi við trygd, sum verður veitt øðrum fíggjarstovnum. Síðan november 2015 hefur Betri Banki sent Fíggjareftirlitinum upplýsingar um veðsetta ogn.

Í talvuni á næstu síðu er ein sundurgreining av veðsettari ogn.

Talva 16: Veðsett ogn pr. 31.12.2016 í tkr.

Töl við í javna	Roknskaparligt virði á veðsettari ogn	Dagsvirði á veðsettari ogn	Roknskaparligt virði á ikki veðsettari ogn	Dagsvirði á ikki veðsettari ogn
	010	040	060	090
010 Ognir hjá bankanum	151.900		8.692.168	
030 Partabrøv	0	0	168.760	168.760
040 Skuldaramboð	151.900	151.900	2.613.640	2.613.640
Aðrar ognir	0		5.909.768	

Töl uttan fyri javna	Dagsvirði av veðsettari trygd	Dagsvirði av ikki veðsettari trygd
	010	040
130 Veitt trygd	0	0
150 Partabrøv	0	0
160 Skuldaramboð	0	0
230 Onnur veitt trygd	0	0
240 Egin skuldaramboð	0	0

Skyldur viðvíkjandi veðsettari ogn	Samsvarandi skuld, skyldur ella útlænt virðisbrøv	Ognir, veitt trygd og egin skuldaramboð
	010	030
010 Roknskaparligt virði á útvaldum fíggjarligum skyldum	419.798	151.900

7 Rakstrarváði

Niðanfyrir verður rakstrarváðin lýstur, herundir málsetningur, politikkur og veruligar rakstrarváða-eksponeringar.

7.1 Málsetningur og váðapolitikkur

Rakstrarváði kann lýsast sum váðin, sum stendst av óskynsemi og manglandi innanhýsis mannagongdum, menniskjaligum mistøkum, skipanarvillum ella av hendingum uttaneftir, iroknað lögfrøðiligar váðar.

Nevndin ásetur váðapolitik fyrir rakstrarváðan, tekur støðu til meginreglur og hvussu stýring og uppfylging av váðunum skal skipast.

Betri Banki sær fylgjandi sum møguligar rakstrarváðar. Vandin fyrir fíggarligum missi orsakað av:

- rakstrarváðum á kreditt-, gjaldfóris-, fonds-, marknaðarváða- og fastognarøkinum
- rakstrarváðum í sambandi við ráðgeving av privatkundum, vinnulívskundum og almennum stovnum
- rakstrarváðum í stabsfunktiðnum og leiðslu
- manuelligum mannagongdum, leiðreglum og/ella góðsku av hesum
- manglandi innanhýsis kontrollum
- vantandi samanrenning, støðufesti og nýtileika í kt-skipanum
- rakstrarváðum í sambandi við útveittar tænastr
- manglandi trygging
- manglandi starvsfólkaforleikum í mun til margfeldi av uppgávuni
- manglandi fysiskari trygd

Øktur váði kann eisini standast av nýggjum tænastrum, produktum eins og ávirkan av uttanhýsis viðurskiftum.

7.1.1 Fráboðanir og arbeiðsbýti

Rakstrarváðapolitikkurin ásetur framferðarhátt, skráseting og fráboðanarskyldu.

Rakstrarváðin verður stýrdur við mannagongdum og innanhýsis eftirlitsskipan, sum eru gjørd við atliti at tryggja skilabestu arbeiðshættir. Minkað verður um rakstrarváða m.a. við arbeiðsskilnaði millum útinnan av arbeiði og eftirliti við arbeiði.

Starvsfólk hava ábyrgd av at boða viðkomandi leiðara og Risk Management frá øllum váðahendingum. Risk Management skrásetur váðahendingar og kunnar stjórn um hesar kvartárliga.

7.2 Veruligir rakstrarváðar

Tað slepst ikki undan rakstrarváðum, men rakstrarváðar kunnu avmarkast. Tað verður regluliga eftirkannað, um váðar, sum kunnu hava neiliga ávirkan á Betri Banka, taka seg upp. Arbeið verður støðugt við at menna og styrkja váðastýringina í bankanum, t.d. við at styrkja og endurskoða mannagongdir og eftirlit, at tryggja skjalfesting, stýra broytingum og skráseta, fráboðað og eftirmeta váðar.

Kt-skipanir eru hýstar á SDC. Ein árlig váðagreining verður framd av øllum týðandi kt-skipanum fyrir at lýsa, hvørja handilsliga ávirkan váðin hevur á Betri Banka. Hetta verður greinað samsvarandi Business Impact Assesment hjá ISF, International Security Forum. Váðagreining varð seinast framd í februar 2017.

Bankin nýtir basisindikatorháttin til uppgjörð av kravinum um nøktandi grundkapital fyrir rakstrarváða. Í 2016 var kapitalkravið til uppgjörda rakstrarváðan 47 mio. kr., sum eisini er tikið við í solvenstørvin.

Fylgiskjal 1:

Gearingsgrad upplýsingarskema

Summary reconciliation of accounting assets and leverage ratio exposures

	Applicable amounts
1 Total assets as per published financial statement	8.844.067.959
2 Adjustment for entities which are consolidated for accounting purposes but are outside the scope of regulatory consolidation	0
3 (Adjustment for fiduciary assets recognised on the balance sheet pursuant to the applicable accounting framework but excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429(13) of Regulation (EU) No 575/2013 "CRR")	0
4 Adjustments for derivative financial instruments	4.302.928
5 Adjustments for securities financing transactions "SFTs"	0
6 Adjustment for off-balance sheet items (i.e. conversion to credit equivalent amounts of off-balance sheet exposures)	881.233.123
EU-6a (Adjustment for intragroup exposures excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429 (7) of Regulation (EU) No 575/2013)	0
EU-6b (Adjustment for exposures excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429 (14) of Regulation (EU) No 575/2013)	0
7 Other adjustments	-32.217.030
8 Total leverage ratio exposure	9.697.386.980

Leverage ratio common disclosure

	CRR leverage ratio exposures
On-balance sheet exposures (excluding derivatives and SFTs)	
1 On-balance sheet items (excluding derivatives, SFTs and fiduciary assets, but including collateral)	8.839.765.031
2 (Asset amounts deducted in determining Tier 1 capital)	-32.217.030
3 Total on-balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs and fiduciary assets) (sum of lines 1 and 2)	8.807.548.001
Derivative exposures	
4 Replacement cost associated with all derivatives transactions (ie net of eligible cash variation margin)	0
5 Add-on amounts for PFE associated with all derivatives transactions (mark-to-market method)	4.302.928
EU-5a Exposure determined under Original Exposure Method	0
6 Gross-up for derivatives collateral provided where deducted from the balance sheet assets pursuant to the applicable accounting framework	0
7 (Deductions of receivables assets for cash variation margin provided in derivatives transactions)	0
8 (Exempted CCP leg of client-cleared trade exposures)	0
9 Adjusted effective notional amount of written credit derivatives	0
10 (Adjusted effective notional offsets and add-on deductions for written credit derivatives)	0
11 Total derivative exposures (sum of lines 4 to 10)	4.302.928

		CRR leverage ratio exposures
SFT exposures		
12	Gross SFT assets (with no recognition of netting), after adjusting for sales accounting transactions	0
13	(Netted amounts of cash payables and cash receivables of gross SFT assets)	0
14	Counterparty credit risk exposure for SFT assets	0
EU-14a	Derogation for SFTs: Counterparty credit risk exposure in accordance with Article 429b (4) and 222 of Regulation (EU) No 575/2013	0
15	Agent transaction exposures	0
EU-15a	(Exempted CCP leg of client-cleared SFT exposure)	0
16	Total securities financing transaction exposures (sum of lines 12 to 15a)	0
Other off-balance sheet exposures		
17	Off-balance sheet exposures at gross notional amount	1.779.851.170
18	(Adjustments for conversion to credit equivalent amounts)	-898.618.047
19	Other off-balance sheet exposures (sum of lines 17 to 18)	881.233.123
Exempted exposures in accordance with CRR Article 429 (7) and (14) (on and off balance sheet)		
EU-19a	(Exemption of intragroup exposures (solo basis) in accordance with Article 429(7) of Regulation (EU) No 575/2013 (on and off balance sheet))	0
EU-19b	(Exposures exempted in accordance with Article 429 (14) of Regulation (EU) No 575/2013 (on and off balance sheet))	0
Capital and total exposures		
20	Tier 1 capital	1.438.770.612
21	Total leverage ratio exposures (sum of lines 3, 11, 16, 19, EU-19a and EU-19b)	9.693.084.052
Leverage ratio		
22	Leverage ratio	14,84%
Choice on transitional arrangements and amount of derecognised fiduciary items		
EU-23	Choice on transitional arrangements for the definition of the capital measure	
EU-24	Amount of derecognised fiduciary items in accordance with Article 429(11) of Regulation (EU) NO 575/2013	0

Split-up of on balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs and exempted exposures)

	CRR leverage ratio exposures
EU-1 Total on-balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs, and exempted exposures), of which:	
EU-2 Trading book exposures	2.498.055.147
EU-3 Banking book exposures, of which:	
EU-4 Covered bonds	151.992.188
EU-5 Exposures treated as sovereigns	170.062.761
EU-6 Exposures to regional governments, MDB, international organisations and PSE NOT treated as sovereigns	246.812.727
EU-7 Institutions	265.310.190
EU-8 Secured by mortgages of immovable properties	2.034.287.551
EU-9 Retail exposures	1.090.325.172
EU-10 Corporate	1.440.376.001
EU-11 Exposures in default	593.651.401
EU-12 Other exposures (eg equity, securitisations, and other non-credit obligation assets)	353.076.710

Betri Banki P/F
Yviri við Strond 2
Postsmoga 34
110 Tórshavn

Tel +298 348 000
banki@betri.fo
www.betri.fo